

LAKIALOITE 81/2012 vp

Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään juomapakkausten valmisteveron laajentamista koskemaan muita vastaavia pakkauksia. Verosta saa vapautuksen, jos pakkaukset voi palauttaa panttia vastaan palautus-

järjestelmään. Näin pyritään lisäämään pakkausten uudelleenkäyttöä ja kierrätystä sekä vähentämään kaatopaikalle päätyvän jätteen määrää ja päästöjä.

PERUSTELUT

Pantillisten juomapakkausten palautusjärjestelmä perustuu eräiden juomapakkausten valmisteverosta annettuun lakiin (1037/2004) sekä jätelakiin (1072/1993) ja sen nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen eräiden juomapakkausten palautusjärjestelmästä (180/2005). Valmisteveroa peritään enintään viiden litran suuruisista pakkauksista 51 senttiä litralta. Veroa ei peritä kartongista valmistetuista pakkauksista eikä sellaisten juomien pakkauksista, joita tuotetaan alle 50 000 litraa vuodessa.

Juomapakkauslain 6 §:n 1 momentin nojalla verosta saa vapautuksen, jos kuuluu lain 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun toimivaan palautusjärjestelmään, jossa pakkaus täytetään uudelleen tai hyödynnetään raaka-aineena. Näin vero kannustaa tuottajia edistämään pakkausten palauttamista ja siten uudelleenkäyttöä.

Palautusjärjestelmää pidetään yleisesti onnistuneena. Pantillisten lasipullojen palautusaste oli vuonna 2010 lähes 100 prosenttia. Pantillis-

sa alumiinitölkeissä päästiin 94 prosentin ja muovipulloissakin 92 prosentin palautusasteeseen.

Järjestelmä on helppokäyttöinen, koska palautuspisteitä on runsaasti päivittäistavarakaupoissa ympäri maata. Panttimaksun ansiosta palautus on myös kuluttajalle kannustava. Kyse-
lyn mukaan pantti on tärkein syy palauttamiseen liki puolella kuluttajista.

Juomapakkausten palautus on vähentänyt kaatopaikalle päätyvän jätteen määrää huomattavasti. Isolle osalle kuluttajista halu vähentää jätettä on tärkeä peruste palauttaa pakkaukset.

Pakkausalan ympäristörekisterin mukaan kaatopaikalle päätyy yhä 106 000 tonnia pakkausjätettä vuodessa. Palautusjärjestelmään ei voi toimittaa kaikkia juomapakkauksia, esimerkiksi kartonkitölkkejä tai mehutiivistepulloja, eikä muita nestepakkauksia, kuten ruokaöljy- ja etikapulloja.

Palauttaa ei voi myöskään säilyketölkkejä tai -purkkeja, vaikka ne ovat usein kooltaan, muodoltaan ja lasisten purkkien tapauksessa myös materiaaaliltaan vastaavanlaisia kuin palautettavat juomapakkaukset. Lisäksi palautuksen ulkopuolelle jäävät kaikki muut kuin elintarvikepakkaukset, esimerkiksi autojen lasinpesunesteen pakkaamiseen käytetyt muovipullot.

Vuonna 2010 Suomessa kierrätettiin pakkausjätteestä 55 prosenttia. Eri pakkausmateriaaleissa on suuria eroja: kuitupakkauksia kierrätetään hyvin, mutta muovissa päästään vain runsaan neljänneksen kierrätysasteeseen. EU:n tilastojen mukaan esimerkiksi Tanskassa ylletään pakkausjätteessä 84 prosentin kierrätysasteeseen.

Valtioneuvoston vuonna 2008 hyväksymässä valtakunnallisessa jättesuunnitelmassa tavoitteeksi on asetettu kierrättää yhdyskuntajätteistä vähintään puolet vuoteen 2016 mennessä. Seurantaraportissa todettiin, että vuonna 2009 kierrätysaste oli vasta kaksi kolmasosaa tuosta. Raportin mukaan tavoite ei tule täyttymään ilman tehostavia toimenpiteitä. Valtakunnallisessa jättesuunnitelmassa edellytetään pakkausjätteen uudelleenkäytön ja kierrätyksen tehostamista.

Juomapakkauksia varten on luotu kattava palautusverkosto, johon kuuluu 3 000—4 000 au-

tomaattia. Palautuslaitteissa pakkausten tunnistus perustuu viivakoodeihin, joten järjestelmää on teknisesti mahdollista laajentaa koskemaan uusia pakkauksia. Lisäksi pakkauksia vastaanotetaan monissa pisteissä manuaalisesti.

Tanskassa pakkausvero koskee muitakin kuin juomapakkauksia. Kanadan provinseista mm. Ontariossa ja Brittiläisessä Kolumbiassa pantti koskee myös kartonkisia Tetra-pakkauksia.

Lakialoitteessa esitetään, että juomapakkauksia koskeva vero laajennetaan koskemaan muita elintarvikepakkauksia, kuten metallisia ja lasisia säilyketölkkejä ja -purkkeja. Verosta vapautuksen saavat ne pakkaukset, jotka voi palauttaa panttia vastaan palautusjärjestelmään.

Vero määräytyy nykyiseen tapaan pakkauksen tilavuuden mukaan. Veron taso pysyy nykyisellään 51 sentissä litralta pakattua tuotetta.

Aloitteessa esitetään siirtymäajaksi kolme vuotta, jonka aikana uusien pakkaustyyppien valmistevero on puolet suunnitellusta tasosta. Siirtymäaika antaa toimijoille mahdollisuuden varautua muutokseen hyvissä ajoin.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004) nimike, 1 §:n 1 ja 3 momentti, 3 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta ja 7 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentti ja 7 § laissa 652/2011, ja

lisätään 12 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

Laki

eräiden pakkausten valmisteverosta

1 §

Sovelтамisala

Eräistä pakkauksista on suoritettava valtiolle valmisteveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Tätä lakia ei sovelleta pakkauksiin, jos tämän lain liitteenä olevassa verotaulukossa tarkoitettuja juomia tai elintarvikkeita on valmistanut oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen luovuttamien pakkausten sisältämä juoma- tai elintarvikemäärä on enintään 50 000 litraa. Valmistajan riippumattomuudesta ja kalenterivuositaisen tuotannon määrästä on vaadittaessa esitettävä tulliviranomaiselle luotettava selvitys.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *elintarvikepakkauksella* metallista tai lasista valmistettua tuotetta, joka on tarkoitettu muiden elintarvikkeiden kuin juomien suojaamiseen, kuljettamiseen ja säilytykseen

2) *juomapakkauksella* lain liitteenä olevassa verotaulukossa mainittuja juomia sisältävää vähittäismyyntipakkausta, jos pakkauksen tilavuus on enintään viisi litraa; vähittäismyyntipakkauksena pidetään myös vastaavanlaista pakkausta ravitsemistoiminnan yhteydessä;

3) *toimivalla palautusjärjestelmällä* sellaista panttiin perustuvaa järjestelmää, jossa juomien tai elintarvikkeiden pakkaaja tai maahantuoja yksin tai jätelaissa (646/2011) tai Ahvenanmaan maakuntaa koskevassa vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla on huolehtinut pakkausten uudelleentäytöstä tai kierrätyksestä si-

ten, että pakkaus täytetään uudelleen tai pakkaus hyödynnetään raaka-aineena;

4) *valmistamisella* myös juomien pakkaamista.

6 §

Verottomuus

Verottomia ovat:

1) juomapakkaukset ja elintarvikepakkaukset, jos pakkaus kuuluu 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun toimivaan palautusjärjestelmään;

2) pakkaukset, jotka sisältävät juomia tai elintarvikkeita, jotka valtuutettu varastonpitäjä toimittaa muualla Euroopan yhteisön alueella kuin Suomessa käytettäväksi;

7 §

Tuottajarekisteriin hyväksyminen

Sen, joka valmisteverotuslain mukaisesti antamassaan veroilmoituksessa ilmoittaa, että pakkaukset kuuluvat 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun toimivaan palautusjärjestelmään, tulee osoittaa, että Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on hyväksynyt pakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän tuottajarekisteriin siten kuin jätelain 103 §:ssä säädetään tai että pakkaukset on hyväksytty Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännön mukaiseen vastaavaan rekisteriin. Ympäristöviranomaisten on ilmoitettava rekisteriin tehtävistä muutoksista välittömästi Tullihallitukselle. Jos tuottajarekisterin tiedot aiheuttavat muutoksia verovelvollisen verotukseen, muutoksia sovelletaan tietojen toimittamista seuraavan kalenterikuukauden verotuksessa.

12 §

Siirtymäsäännökset

mentin 1 kohdassa tarkoitetuissa pakkauksissa olevista tuotteista.

— — — — —
Veroa kannetaan 1 päivänä tammikuuta 2014 ja 31 päivänä joulukuuta 2016 välisenä aikana 25 senttiä litralta pakattua tuotetta 3 §:n 1 mo-

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2012

Oras Tynkkynen /vihr